

Nota ten behoeve van het overleg
18 maart 2021
vraag om maatregelen tegen een
polder

uw kenmerk

ons kenmerk

dossier behandeld door
Ann Carette

contact via
a.carette@vmm.be

Betekenis en draagwijdte van rubriek 53.10 Indelingslijst bijlage 1 titel II Vlarem

De rubriek 53.10 van de Indelingslijst, bijlage 1 bij titel II Vlarem, werd door de Vlaamse Regering met artikel 10, punt 35, van het besluit van 12 mei 2006¹ in het leven geroepen.

De rubriek kreeg de benaming “waterbeheersingsprojecten voor landbouwdoeleinden” en omvat: 1° irrigatieprojecten van 100 ha en meer, 2° droogleggingsprojecten van 50 ha of meer, en 3° droogleggingsproject van 15 ha of meer, die een aanzienlijke verlaging van de freatische grondwatertafel in een bijzonder beschermd gebied tot gevolg kunnen hebben. Zowel punten 1, 2 en 3 worden ingedeeld in klasse 1.

In het Verslag aan de Vlaamse Regering dat samen met het besluit van 12 mei 2006 gepubliceerd werd in het Belgisch Staatsblad van 30 juni 2006 vindt men over artikel 10, punt 35, weinig terug.

Men moet het stellen met een gezamenlijke bespreking van punten 1°, 4°, 13° tot en met 39° (exclusief punt 29°, a)). Deze bespreking verwijst eerst naar het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 (*B.S.* 17 februari 2005) waarmee onder andere de lijsten werden vastgesteld van de MER-plichtige projecten (bijlagen I en II). Deze lijsten zijn er de oorzaak van dat de indelingslijst door artikel 10 van het besluit van 12 mei 2006 via de punten 1, 4, en 13 tot en met 39° (met uitzondering van punt 29,a) worden gewijzigd.

De nieuwe MER-plichtige inrichtingen werden waar nodig opgenomen in de indelingslijst en allen ingedeeld in de eerste klasse. Dit om te voldoen aan artikel 2 van de project-MER-richtlijn² dat voorschrijft dat de lidstaten

---

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2006 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning en van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne ter doorvoering van correcties van errata en verdere omzetting van EG-regelgeving, *B.S.* 30 juni 2006.

² EG-richtlijn 85/337/EEG van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten. Ondertussen is deze vervangen door Richtlijn 2011/92/EU van 13 december 2011 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten.

de nodige maatregelen moeten treffen om te verzekeren dat een vergunning vereist is voor projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben.

Men probeerde om die nieuwe inrichtingen maximaal te laten aansluiten bij de bestaande, aanverwante ingedeelde inrichtingen of activiteiten “met het oog op het behoud van rechtszekerheid van de bestaande en vergunde bedrijven enerzijds, maar ook van de functionaliteit van de VLAREM-indelingslijst, waarin de activiteiten maximaal thematisch zijn gerangschikt”. Uit de project-MER-richtlijn nam men bij het besluit van 12 mei 2006 uiteraard geen activiteiten over die tot de federale bevoegdheid behoren, en evenmin “projecten die enkel de bouwvergunning betreffen”.

Wat precies bedoeld wordt met “bijzonder beschermd gebied” is terug te vinden in art. 1.1.2. titel II VlareM, waar de definities “Algemeen” volgende omschrijving bevatten:

bijzonder beschermd gebied: een gebied dat behoort tot een of meer van de volgende gebieden:

- a) de speciale beschermingszones, de definitief vastgestelde gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone, en de waterrijke gebieden van internationale betekenis overeenkomstig het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;
- b) een beschermd duingebied of voor het duingebied belangrijk landbouwgebied ter uitvoering van het decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen;
- c) groengebieden, natuurgebieden, natuurgebieden met wetenschappelijke waarde en de ermee vergelijkbare gebieden, aangewezen op de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen die van kracht zijn in de ruimtelijke ordening;
- d) bosgebieden, valleigebieden, brongebieden, overstromingsgebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang of ecologische waarde en de ermee vergelijkbare gebieden, aangewezen op de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen die van kracht zijn in de ruimtelijke ordening;
- e) een definitief beschermd cultuurhistorisch landschap, stads- of dorpsgezicht, monument of archeologische zone;
- f) de waterwingebieden en de bijbehorende beschermingszones type I en II, vastgesteld ter uitvoering van het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer;
- g) het Vlaams Ecologisch Netwerk overeenkomstig het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;
- h) een volgens een plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan vastgesteld erfgoedlandschap;

Verdere uitleg over de rubriek is niet beschikbaar. De nota Vlaamse Regering gevoegd bij de eerste principiële goedkeuring van het besluit, heb ik niet en is niet online beschikbaar. Het zelfde is het geval met de nota Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring van wat het besluit van 10 december 2004 werd over de project-mer. In de interpretatiegids van de Europese Commissie “Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive” van 2015 ³ is over dit punt geen verdere uitleg te vinden. Hier kan dan alleen op basis van het doel van de opname op de lijst en de betekenis van de woorden in het dagelijks taalgebruik een interpretatie worden gegeven.

Hier wordt gevraagd naar de betekenis van punt 2^e en 3°. Drooglegging betekent in het waterbeheer “het verschil tussen het maaiveld en het polderpeil”, aldus Wikipedia. In Van Dale, Groot Woordenboek der Nederlandse Taal wordt droogleggen omschreven als “het water eruit malen, gronden van het overtollige water bevrijden, synoniem: draineren”. De overlap met rubriek 53.3, die volgens de bewoordingen van rubriek 53.10 mogelijk is, is dus duidelijk.

---

³ European Commission, *Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive*, 2015, geconsulteerd via https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/cover_2015_en.pdf

Droogleggingen gebeuren in Vlaanderen via de aanleg van buizenstelsels in de ondiepe ondergrond die lozen op grachten of waterlopen. Verder verlopen droogleggingen ook via grachtenstelsels en waterlopen waarop men via pompen, gemalen en schotten het water wegtrekt waarmee men grondwater meetrekt en het afvloeien van bemalingswater bespoedigt. Vaak komen beide vormen samen voor als drooglegging via grachten alleen door de samenstelling van de bodem onvoldoende het grondwaterpeil verlaagd.

Omdat de onderliggende case betrekking heeft op een polder, is het nuttig om er op te wijzen dat in de Polderwet de jaarlijks uit te voeren werken in artikel 80 van de wet omschreven worden als “het aanleggen, verbeteren, onderhouden en instandhouden van de verdedigings-, droogleggings- en bevoeiingswerken en van de wegen van de polder.”.

Men mag er van uit gaan dat het geheel van droogleggingswerken van de betrokken polder getoetst moet worden aan subrubriek 53.10, 2° en 3°. Gezien de omvang van de polder valt het geheel zeker onder rubriek 53.10, 2°. Hier is dus een vergunning voor een klasse 1 inrichting voor nodig. De merplicht is van toepassing. Als er SBZ in de polder liggen of er niet ver buiten is een passende beoordeling op zijn plaats.

Dit geldt niet alleen voor de exploitatie door de polder zoals ze gebeurt na de inwerkingtreding van het besluit van 2006, maar ook voor de polderexploitatie die daarvoor gebeurde.

Voor bestaande inrichtingen die door een wijziging van de indelingslijst vergunningsplichtig worden terwijl ze dat voorheen niet waren (drainages zijn altijd slechts klasse 3-inrichtingen geweest), moet nagegaan worden of het besluit van 2006 een overgangsregeling voorzag. Dat is inderdaad het geval. Artikel 57, §2 van het besluit van 2006 voorziet dat voor bestaande inrichtingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het besluit in bedrijf gesteld zijn en die onder de toepassing vallen van een nieuwe of gewijzigde (sub)rubriek van de indelingslijst, geen milieuvergunningaanvraag overeenkomstig artikel 38, § 1, Titel I Vlareem moet worden ingediend, als diezelfde inrichting al vergunningsplichtig was op basis van de indelingslijst die van toepassing was vóór de inwerkingtreding van dit besluit. In dat geval blijft de lopende milieuvergunning onverminderd geldig.

Deze overgangsregeling is voor rubriek 53.10 niet relevant, drainages waren voor het besluit van 2006 slechts meldingsplichtig. Het is mogelijk dat een onderdeel van de droogleggingswerken op zich een ingedeelde inrichting uitmaakte, zoals bijvoorbeeld zware pomp-gemalen (ingedeeld op basis van drijfkracht, niet als drainageinrichting). Maar omdat dit niet slaat op de droogleggingswerken maar louter op een andere Vlareem-rubriek kan men in dergelijk geval evenmin nuttig gebruik maken van deze overgangsbepaling.

De polder had dus volgens het toen geldende recht een milieuvergunning klasse 1 moeten aanvragen binnen zes maanden na de inwerkingtreding van het besluit van 2006.

Volgens de heersende rechtspraak nu had men bij die aanvraag de merplicht en de passende beoordeling moeten meenemen. Enkel als het om een hervergunning gaat, of de omzetting van een milieuvergunning in de omgevingsvergunning, bestaan daar uitzonderingen op.

Zo voorziet art. 4.3.2, § 1, tweede lid, DABM, dat de verplichting tot het uitvoeren van een project-m.e.r. niet geldt voor de loutere hernieuwing van de omgevingsvergunning en de omzetting, vermeld in artikel 70 respectievelijk 390 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, *tenzij de loutere hernieuwing van de vergunning of de omzetting betrekking heeft op activiteiten die fysieke ingrepen in het leefmilieu tot gevolg hebben.*

Activiteiten die fysieke ingrepen in het leefmilieu tot gevolg hebben worden in de Memorie van Toelichting bij het decreet van 3 februari 2017 waarmee onder andere artikel 4.3.2. DABM gewijzigd⁴, als volgt omschreven:

---

⁴ Parl.St. VI.Parl. 2013-2014, nr. 2334/1, 84.

“de realisatie van een project zoals onder meer de verdere uitvoering van ontginningswerken, reliëfwijzigingen, opvullen (van) putten en stortplaatsen, *bronbemalingen*, ontbossen, edm.”. Deze regeling is nu conform de rechtspraak van het Hof van Justitie ter zake⁵.

Voor activiteiten in SBZ of met mogelijke impact op SBZ geldt op basis van artikel 6.2 Habitatrichtlijn, artikel met directe werking, zoals geïnterpreteerd door het Hof van Justitie net het zelfde voor een activiteit die fysieke ingrepen in het leefmilieu vereisen⁶.

Voor bemalingen en drainages is het wegpompen van oppervlakte- en grondwater op gezette tijden om in de loop ter tijd wisselende waterpeilen te bereiken, duidelijk een activiteit die fysieke ingrepen in het leefmilieu vereist. Ook voor die inrichtingen die voor 2006 op een of andere manier een vergunning als ingedeelde inrichtingen hadden is zou een loutere toepassing van artikel 57 besluit van 2006 onwettig zijn.

Besluit:

De betrokken polder baat een droogleggingsproject uit dat onder subrubriek 53.10, 2° valt, en allicht ook onder 3°.

Men had daarvoor eind 2006, begin 2007 een milieuvergunning moeten aanvragen.

Bij regularisatie zal er nu er SBZ aanwezig is en aanpalend is, een passende beoordeling nodig. De inrichting maakt deel uit van bijlage II van het besluit project-MER van 2004 en is dus onderworpen aan de opmaak van een milieueffectrapport voor zover er geen vrijstelling voor het opmaken van dergelijke rapport wordt bekomen. Nu het om activiteiten gaat die voortdurend fysieke ingrepen in leefmilieu meebrengen door water te onttrekken, kan geen gebruik worden gemaakt van vrijstellingsmogelijkheid voor reeds bestaande activiteiten onder gelding van de projectmer-regelgeving of de bescherming van SBZ.

15 maart 2021

Dienst Juridische Zaken

Vlaamse Milieumaatschappij

---

⁵ HvJ 28 februari 2008, C-2/07, Abraham, punt 23 en HvJ, 17 maart 2011, C-275/09, Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

⁶ HvJ, 14 januari 2016, C-399/14, Grüne Liga Sachsen, punt 45, GwH 6 oktober 2016, nr. 125/2016, overweging B.54.3.3 en B.54.3.4.